

PRENCIPES
EN
FRANCOYS

note des pieces contenues dans ce volume.

1. principes en françois. ant. Denidel. 4°. omis D.

2. ant. mancinelli epitoma seu regule constructionis. (1492) parisiis, alex. de mediolano . . . . . 4°. D.659

3. Regule elegantiarum augustini Dati familiari comment. declarate. (cum francisci Nigri expositione) a judoco chlichtoveo. parisiis, Denis Roce. . . . 4°. omis D.

4. tractatus de orthographia (johann. carthusiensis) parisiis, ant. Denidel. . . . . . . 4°. omis D.

5. ars versificatoria rob. gaguini. . . . . . 4°. omis D.

6. fr. bapt. Mantuani de suorum temporum calamitatibus paris, Michel Lenoir, 1498 . . . . 4°. D. ~~659~~ 878

7. auli persii flacci satyrarum opus. (parisiis), michiel Tholoze. . . . . . 4°. omis D.

voir dans le Recueil 12° X. 308 Réserve (7e pièce) (6e pièce)

Tractatus de orthographia.

Docti quondā bone memorie viri magistri Iohānis viuet carthusiēsis orthographia perutilis incipit feliciter.

TRia sunt necessaria ad orthographiandum id est ad recte scribendum ¶ Primo scire cōmutatōnes vocalium. videlz qualiter vocales mutantur in seinuicem. vel in consonantes tam in preteritis et supinis ꝙ etiaz in deriuatiuis et compositis suis. ¶ Secundo scire commutationes consonantiū ¶ Tertio scire deriuationes et formatōes vocabulorum. scz aquo descendunt et aqua pte formāt Sicut in verbis aliqua formātur a presenti tēpore īdicatiui: alia a p̄terito pfecto. alia asupino et cōmunius tam deriuatiua ꝙ cōposita sequntur sua primitiua ꝛ sua simplicia. Quia non semp qꝛ qñqꝫ sunt alique mutationes inter primitiua et deriuatiua et inter simplicia et cōposita. sicut hoc nomē mundꝰ descēdit de moueo moues: et tñ scribit per u in prima syllaba: ꝛ moueo p o: Et capillus scribitur per duplex. ll. et tñ pilus primitiuū scribitur per siplex l et ita de multis aliis. Et vt dicit priscianus in primo maioris voluminis in oībus pene litteris mutationes per casus: per tempora: per compositiones vel deriuationes ꝛ trāslationes de greco in latinū fieri solent. vt domos grece domus latine Scire aūt huiusmōi mutatōes in casibus pertinet ad tractatūa declinationū In preteritis et supinis: ad tractatuz p̄teritoru ꝛ supinoꝝ. q̄ magnū et longū esset in breui compendio comprehendere. Ideo ad presēs breue opusculuz dūtaxat ptinebit aliqua compendiosa declaratio aliquoruz in qbꝰ moderni scriptores frequentius in orthographia errare solēt Quia igr oīs scriptura ex lrīs componitur. aliqd breuiter de ipis est dicēd ¶ In primis notādū ꝙ quiqꝫ sūt vocales scz a e i o u. Et dicuntur vocales: qꝛ per se vocem efficiunt. et sine aliqua illaꝝ nulla vox potest pferri. et aliqñ sola vocalis facit syllabā. vt amo ego et sic de aliis Oēs alie littere dicuntur ꝯsonantes: quasi cū vocalibus sonātes / et non p seipsas Et illarū consonātiuz septē sūt semiuocales: scz f. l. m: n. r. s. ꝛ x: Et dicuntur semiuocales: qꝛ plenā vocē nō habent: minus eni sonāt ꝙ vocales: et magis ꝙ mute: Et in sui platione incipiūt ab ista vocali e ꝛ t'minātur i seipis sic ef el em en er es x vero incipit ab ista vocali. i sic ix Sicut dicit priscianꝰ in p̄mo maioris

voluminis. Nouē sunt mute. b. c. d. f. g. k. p. q. t. Et dicuntur
mute non qȝ oīno sono careāt seu voce. sed qȝ exiguā partē vo
cis habent Et in sui ꝓlatione incipiūt a seipsis et terminātur
in e sic. be: ce. de. ge: pe. te. Exceptis. k. q̄ finitur in a sic ka et.
q q̄ finitur in u sic qu. H etiam finitur in a sic ha sed h magis
est aspirationis nota F etiam (vt dicit priscianus) magis est
muta q̄ȝ semiuocalis: qȝ ponitur loco mute. f: pro ph. Et poni
tur ante l. et r in eadē syllaba vt flauus / fluo flamē / frāgo frō
deo qđ ꝓprie ꝑtinet mutis: Nec f. terminat aliquā dictionem
sicut semiuocales faciūt ideo f est magis muta q̄ȝ semiuocalis
Et soluȝ ponit̄ inter semiuocales: qȝ in sui prolatione incipit
ab e sicut alie semiuocales Illaꝝ septē semiuocaliū due sūt ve
re liquide: scȝ l et r qȝ qñ ponūtur cū muta i eadē syllaba post
vocalem breueȝ illa vocalis pōt esse longa vel breuis vt tene
bre sȝ si sit longa naturaliter. tūc nō pōt breuiari sicut matris
salubris octobris. Aliquę semiuocales ⁊ aliquę mute sunt li
quide in sono: qȝ qñqȝ non habēt sonū in syllaba in qua ponū
tur quandoqȝ si habeāt sonū. nō tamē habēt suuȝ sonū perfe
ctū scȝ. b. g. m: p s t ⁊ sicut patebit in suis locis x et z in simpli
ci dictione sunt semꝑ duplices consonantes et faciunt pōnem
id est producunt vocalem precedentem Sȝ in principio dictō
nis sunt simplices ꝯsonantes vt zona / xerxes. sȝ magis spe
ctat ad metrū ⁊ accētū q̄ȝ ad scribendum. J est duplex conso
nās qñ in sīplici dictione ponitur inter duas vocales vim suā
retinentes et syllabicatur cum vltima vocali. vt maior peior.
Premissa breui declaratōne litteraꝝ ex quibꝫ oīs efficit̄ scrip
tura dicendū ē specialiꝰ de his q̄ req̄rūt̄ ad recte scribendum
Primo de mutatione aliquaꝝ vocalium ⁊ breuit̄ Scđo magis
ꝓlixe de mutatōe ꝯsonātiū ⁊ ordinatōe eaꝝ in syllabis Ter
tio aliq̄d de formatōe aliquaꝝ dictionum a suis primitiuis vl̄
sīplicibꝰ: qꝛ oīe dictio a qua dctō aliqua descendit ē primitiu
vel simplex Et illa que descendit seu formatur ē deriuatiua vl̄
cōposita: accipiendo deriuationē vel ꝯpositōnē large Sicut
legi ē primitiuū legerā / legissē legeri legero legisse sunt deri
uatia ab eo facio ē sīplex: ⁊ deficio ē ꝯpositū ab eo ⁊ sic de si
milibꝰ ¶ De mutatōe vocaliū ad inicē Uocales adinicē mutant̄
A. mutatur in e vt cādeo es accēdo succēdo scādo is ascendo
mādo as In istis duobus cōpositis admēdo as. seu emēdo e

cõmendo asinde recõmẽdo. sed remãdo et p̄mãdo: as scri-
būt per a Arma et armat⁹ / iermis ⁊ hoc inerme id est nõ arma
tus sine armis ars. artis / inertis omis generis id est sine arte.
solers ois generis id est cū arte annus solennis ois gn̄is ⁊ pe-
rennis ois gn̄is sic h Pars tis: expers. tis ois generis id est
sic pte spargo / sparsus aspergo aspersus. dispergo dispersus
barba i berbis ⁊ hoc be. omis generis. i. sine barba. danno nas
cõdẽno as indẽnis et hoc ne ois generis id est sic dẽno. aptus
ineptus. castus. icest⁹ fassus ꝯfessus. fallo refello partior tiris
bipertior tiris ¶ In predictis. a mutatur in e ⁊ in multis aliis
A mutatur in i. vt ago exigo / redigo Sꝫ cõposita ab isto v̄bo
ago agis retinẽt preteritū sui simplicis / ⁊ etiam supinū sicut
exegi / exactū. redegi redactū ⁊ sic de aliis Exceptis perago ⁊
satago que retinent. a: dego et cogo que remouent a satago et
dego carẽt supio Qn̄ facio cõponitur cum prepositionib⁹ mu
tat a in i in ꝯpositis vt deficio ificio perficio. ⁊ habent preteri-
tū sui siplicis sicut defeci pfeci sꝫ supinum mutat in e sicut fac
tū pfectū Et talia cõposita habẽt iperatiuū regulart formã-
tū vt pfice Sꝫ q̄ndo facio ꝯponitur cū aliis ptibus sclꝫ cum ad-
ũbiis. vt benefacio malefacio: vel cum aliis ptibus. vt tepefa-
cio calefacio nichil mutatur i ꝯpositis sed habent litteraturā
sui siplicis i preterito in supino in iperatiuo mõ ⁊ in aliis tem-
poribus sicut benefeci benefactū benefac. ⁊ loco passiui cale-
fio frigefio v̄sus Cum facio tenꝫ. a: neutrū tibi sit reputandū
Actiuū tenet i. nisi sub de iũxeri t ob pro Et cum sufficio ⁊ re-
peris dic esse ministro Sub id est sufficio de id est deficio ob ẽ
id est officio pro id est proficio que sunt neutra Iacio. cis: mu-
tat. a in i in compositis vt deiicio reiicio et habent preteritum
sui simplicis sicut ieci proieci deieci. sed in supino mutatur a.
in e vt iactum proiactū. et sic de aliis Iacio et sua composita
sunt actiua et debẽt scribi et pronũciari regulariter per duo ii
primū cõsonãtem et alterū vocalẽ sic abiicio deiicio sed causa
euphonie id ẽ pulcrioris soni quidã solẽt tacere. i: consonãtē
que nichilominus deberet scribi q2 est de itegritate dictionis
Frango gis fregi fractū mutat a in i in compositis vt ꝯfrigo
effringo infringo Et habẽt preteritū et supinū sui simplicis
vt cõfregi cõfractum. Et remouetur ista littera n: in preterito
et supino. et sunt actiua Tango gis. tetigi. tactum mutat a in i.

in cõpositis. vt attingo / cõtingo Et habẽt preteritũ et supinũ
sui simplicis: excepta prima syllaba preteriti sui siplicis vt at-
tigi attactũ / contigi contactum Tango est actiuuz et similiter
sua ꝯposita quãdo significant tangere. sed quando significant
accidere sunt neutra vt michi contigit cadere in via Fateor ris
fassussum / fateri verbum deponẽs mutat a in i vt confiteor cõ
fessus / deffiteor / ꝓfiteor ꝓfessus Tracto ctas quãdoq̧ mutat
a. in. e: q̄r dicitur contracto et cõtrecto ctas detracto detrecto
retracto et retrecto. obtrecto soluz per e pertracto per a A. mu
tatur in e vt habitus anhelus. in i: vt amicus / inimicus. Can
tor mutat. a: in: e. in cõpositis: vt percentor succẽtor Cado dis
cecidi mutat. a: in: i in cõpositis vt incido dis decido Cado ca
dis cecidi casum est neutruz cuz suis cõpositis: et oĩa cõposita
ab eo carẽt supino. excepto occido dis occasum. ¶ Versus
A cado cõposita nunq̄ tenuere supina Occido sed demas oc-
casum quod tibi prebet Allacto et ablacto habent litteraturaz
sui simplicis: scilꝫ lacto ctas sed mutat. a. in. e. vt delecto: ctas
quod etiam dicit delector ris deponens et in oblecto oblectas
A mutatur in u. vt salsus insulsus ara arula capio occupo / oc
cupas quod componitur de ob et capio capis. id est euadere.
Capio capis cepi captuz mutat a: in. i: in cõpositis: vt accipio
recipio / suscipio / et habent preteritum sui siplicis. vt accepi:
Sed in supino a mutatur in e. vt acceptum receptum concipio
cõceptũ incipio ĩcepi inceptuz excipio excepi exceptũ decipio
decepi deceptũ Capio et eius composita sunt actiua Illa que
sunt tertie cõiugationis mutant a in. i. vt dictum est: exceptis
antecapio circuncapio intercapio / et precapio. Rapio mutat
a. in. i. vt diripio. Salio similiter vt insilio. Sapio vt desipio
resipio inde resipisco: Pario paris peperi partum vel parituz
mutat a. in e. vt aperio aperis aperui apertum comperio com-
peris comperui compertũ operio operis operui opertum / re-
perio reperis repperi repertuz Repperit preteritum duplicat
p. cetera non duplicant Pario paris parere est tertie coniuga
tionis et sua composita sunt quarte et faciunt preterita in rui
preter comperio comperi / ⁊ reperio repperi / et supia in pertũ
vt apertum repertum Et sunt actiua. excepto experior experi
ris quod est commune ⁊ opperior oppereris quod ẽ deponẽs
et tunc significat expectare. Farcio farcis farci fartum. id est

iplere mutat a. in e in compositis vt ꝯfercio confercis conferci confertum et cōfertus conferta confertuꝫ. id est repletus defer cio defercis / et difertio. id est euacuere / et refercio Farcio ꝛ su a composita sunt actiua. et mutatur. a. simplicis vbiqꝫ in. e. Pango pangis pegi pactuꝫ id est coniūgere mutat. a. in i in ꝯ positis: sicut compingo compegi cōpactum id est coniungere cōglutinare impingo gis impegi impactum: In ista significa tione pango et eius ꝯposita actiua sunt. preteritum et supinuꝫ retinent omnino imutatū vt inpingo ipegi ipactum vt dictū est Habeo mutat a in e in istis verbis debeo prebeo. a: in. i. in istis v̾bis prohibeo / inhibeo cohibeo / et cetera Cano canis mutat a in i vt precino nis cano facit cecini in preterito / et cantum in supino. inde canto cantas: et cantor toris Sed cōposita faciūt p̄terita in ui diuisas vt precinui et supinū in centuꝫ vt accētuꝫ precentuꝫ Emo emis emi emptum mutat. e in i vt redimo adi= mo / eximo et hn̄t preteritū ꝛ supinum sui simplicis. vt redimi redemptū Lego legis legi lectum mutat. e in i: vt intelligo di ligo / negligo eligo ꝛ colligo: Perlego / relego ꝛ prelego habēt litteraturā sui siplicis: Sedeo es mutat e. in: i. vt obsideo pre= sideo / redeo. ꝛc: Quando. e: non mutatur in i non est cōpositō sed sunt due dictiones. vt supsedeo / ꝛ ꝑsedeo. Specio cis: qꝺ non est in vsu mutat. e in. i vt aspicio / inspicio / respicio. et hn̄t preteritum et supinum sui siplicis: respexi respectum. et sic de aliis Rego rexi rectū mutat. e. in i. vt erigo / dirigo / porrigo / arrigo / Surgo gis / et pergo gis cōponuntur a rego regis per sincopam Ista duo cōposita sunt neutra. alia sunt actiua. Oia habēt preteritū et supinū sui simplicis: vt direxi directū / sur= rexi surrectū erexi erectum Ledo similit̾ mutat e in i vt allido collido illido Teneo tenui tentum mutat e. in i vt retineo / con tineo / sustineo / astineo attineo pertineo Oia habēt preterituꝫ ꝛ supinuꝫ sui siplicis. et sunt actiua. nisi attineo et pertineo qn̄ significant pertinentiam sunt neutra Similiter lateo es / deli= teo. inde delitesco mutat a in i Versus A teneo tēto per. n. scri ptum dicere debes Nā pariter cuꝫ p. simul m debes remouere E mutatur in o vt tego toga pedo podex ꝛ cetera Sto stas ste ti statum mutat e q̄ est in preterito suo in. i. in suis compositis ꝛ: a q̄ est in supino in i qꝛ composita de sto stas faciunt p̄terita in stiti ꝛ supīa in stituꝫ vt prestiti stitū tū consto ꝛ obsto obstas

faciunt obstatum ꝛ ꝯstatū in supino O mutatᷣ in u vt homo hu manus / colo culma / mollio mulier / bos buballus bubulcꝰ vo lo vultus colo cultus / orbis vrbis / solum exul. O in e vt tollo tellꝰ tēpꝰ oris: tēpero ras / fenus oris / fenero ras pos pes pe dis pedica / expedio / īpedio ꝯpedio U mutatur in o. vt humꝰ hō nubo nobilis / ꝯputo ꝯpotus furū sotular robur boris fur- nus fornax U vocalis mutatur i u. ꝯsonātem ī hoc noīe euan gelíū qꝺ ꝯponitᷣ ab eu qꝺ est bonū ꝛ angelíū q ꝺ est ānūciatio v: vocali conuersa in u consonantem q̄ scribitur cū scꝺa vocali Uersus ¶ Euq bonum signat: ꝛ nūcius āgelus extat Hinc e- uāgelium scribas v non geminatum U cū vocali ꝯsyllabicā do sequēti ¶ Seqᷣ de mutatōe ꝯsonātiū ꝛ eaꝝ ordine ī syllaba

IN primis notandum q syllaba est vox lrāta que sub vno accētu ꝛ sub vno spiritu īdistāᷣ profertur Quelꝫ vocalis potest facē syllabaꝫ. vt amo ego idē opꝫ vnū Due vocales possunt facere syllabā p diptōguꝫ. vt audio euge ae vt musae. oe foenū. mō non ꝓferuntur. Nulla sillaba quin- q vocales hꝫ. Una syllaba ad plus nō cōtinet nisi sex litteras vt stirps Non plus q̄ tres ꝯsonātes vt monstrans / stirps In hac syllaba strans iste tres ꝯsonātes str precedūt. a ꝛ iste due ns sequntur. Et in hac syllaba stirps iste due ꝯsonātes st. pre- cedunt. i. ꝛ iste tres rps sequnᷣ. Uersus ¶ Syllaba non plura q̄ sex elemēta tenebit Si tria vocalem precedant ꝯsona plura Quā duo non suberūt sane conuertitur illud Cōuertitur id est si duo ꝯsonātia ꝑcedāt vocaleꝫ possūt sequi illa tria ꝯsonātia vt stirps: Si syllaba precedens terminetur in ꝯsonātē oportet q syllaba sequēs incipiatᷣ p ꝯsonātem. vt arcus / arduꝰ. nisi in dictionibꝰ ꝯpositis vt abeo / adeo pereo qꝛ pria syllaba isteꝝ dictionū ꝯpositaruꝫ terminaᷣ in consonantē: scꝫ in. b: in: d ꝛ in r. et syllaba sequens incipit a vocali propter compositionem.

Uersus. ¶ Sillaba precedens si terminet in resonantem. Syllaba que sequiᷣ ortū capit a resonante. Ni sit compositū sicut parcꝰ pareoq Si aliqua media syllaba alicuꝰ dictōnis incipiat a vocali syllaba precedens terminatur in vocalem vt pietas curialis: nisi in dictionibus ꝯpositis vt transeo ꝯponi- tur de trās et eo ꝛ trās fīniaᷣ i s. qꝛ secundū priscianuꝫ omnis prepositio scilꝫ manens integra ita syllabicāda est in composi ione sicut per se vt oblitus ablatus prohibeo et cetera Prime

syllabe dictionū possunt incipere ab oībus litteris: non tamen possunt terminari in quanlibet litterā A quacunq̧ cōsonāte ī cipiat aliqua sequens syllaba: precedens syllaba potest termi nari in vocalem: vt mare genus / filius votuz / lud⁹. Sed si se qns syllaba a vocali icipiat precedēs syllaba termiat̄ i vocalē et nō in cōsonātez: nisi in dictōibus cōpositis desinētibus in consonantes vt abutor / obedio / adoro / ineo exacuo / intereo. Uel ab aliis partibus orationis. vt alterutrum vt dictum est Uersus Syllaba si mediens a vocali capit ortum: Uocalis ꝑ eat nisi nomē cōpositūz sit. Ecce probat pietas trāsit ꝛalterut̄ Sꝫ ꝑdictorū neutrum cōuertit̄ horū Syllaba queq̧ potest in vocali dare finem Si sequēs syllaba a cōsonāte icipiat nō opꝫ q̄ precedens syllaba terminetur aquacunq̧ ꝯsonāte: sꝫ qn̄ hoc debet fieri patebit in sequentibus regulis ꝛ documētis que po nūtur aprisciano in secundo libro maioris voluminis ꝛ in pri mo Et ponētur secundum ordinem alphabeti vt facilius inue niātur. Nulla syllaba terminatur i. b nisi syllaba sequens icis piat p b vt sabbatum / obba gibbus / gibber nisi in dictioni bus cōpositis. vt subdolus abluo / sublatus / obloq̄r / abnego adhic In istis ꝛ similib⁹ pria syllaba t̄minatur in b. ꝛ tamē se quens syllaba non incipit per b sed per alias consonantes rōe cōpositionis. ¶ Uersus. In. b: nulla cadit tibi syllaba. b: nisi subsit. Uel si nō cogat precedēs prepositiua Hoc abbas nomē abdoq̧ dicta probant. B. mutatur in. c. in: f. in. g. in. p: in r. qn̄ prepositiones teriate in b cum dictionibus incipientibus per ꝑdictas cōsonantes cōponuntur. vt occido / offendo / sufficio seu suffero / suggero. sōmitto / oppono / suppono / opprobriuꝫ arripio / surripio Aliis consonantibus sequētibus. b nō muta tur. vt subligo / abnego / obtūdo obūto obtinet: Abs ponitur ꝓ ab quādo ponitur cum dictione incipiente per c et p l vt ab scōdo ascēdo / abstineo: ꝛ sic in istis assumitur s Uel potest di ci q̄ tales dictiones cōponūtur ab ista prepositione abs. Ab in compōne potest poni ante omnes consonantes exceptis c q t. vt abduco Ab mutat b in f. in hoc verbo asporto causa diffe rētie Nam si apporto diceretur: videretur componi ab hac ꝓ positione ad: mutando. d in p ꝛ non ex hac prepositione ab Si militer b in u vocalem in istis verbis aufugio / aufero / causa differentie: quia si diceretur affugio et affero mutando. b. in. f

cōponi videretur ab ista prepōne ad: mutando d in f Ob assu-
mit s quando componitur cum dictōe incipiente per c. vt ob-
scurꝰ obscenꝰ In qbusdā. b ante r manet imutabilis. vt abra-
do abrogo gas. A cōponitur cuz dictōibus icipientibus p m.
vel per u consonātē: vt amoueo es amitto tis amens. aueho a-
uello B qnqꝫ remanet sequente: c post sub vt subcinctꝰ. ne vi
deatur cōponi ex succo ⁊ cinere si scriberetur per c succinctus
B similiter remanet sequēte. c post b vt obceco cas. sed de hoc
non loquitur priscianus B ante. s et ante t. non inuenitur ieadē
sillaba Unde in absonꝰ. b et s sunt in diuersis syllabis et simi-
liter in abstinēs secūdum aliquos B iterponitur causa eupho
nie. id est pulcri soni qn̄ vocalis imediate sequitur m. vt ambe
sus ābesa ābesuz qd̄ ꝯponitur de am et esus et ita debemus di
cere amesꝰ sꝫ b. ponit̄ iter m ⁊ e ābages ābigo ābigis / ābegi.
qd̄ ꝯponitur de am et ago agis. a mutata in i Ambit qd̄ cōpo-
nitur de am et eo is B est aliqn̄ liquida q̄tū ad sonū scꝫ quan-
do ponitur āt̄e o in eadē sillaba i dictione simplici. vt b dellin̄
lapis precios[illegible]. et tunc b dicit̄ liquida: qꝛ ibi nullum sonū hꝫ
Priscianus. viii. maioris voluminis b āte s. in principio syl-
labe nō pōt iueniri vt scribo scripsi. et nō scribsi Suscipio su-
spicor / suspicio / et sustuli non cōponuntur de sub: sed a susum
vel sursum et ambiciūt vnū. s qꝛ non scribimus suspicio p du
plex ss. q̄uis scd̄ꝫ cōpōnez hoc videatur: qꝛ eadez ꝑsonās non
potest geminari consonāte sequente in eadē dictōe Nulla syl-
laba terminatur in c nisi sequens syllaba incipiat per c. vl̄ p q
vt bucca / buccella / bacca vacca soccus quicq̄ꝫ eccl̄ia Ex h̄ pꝫ
q̄ c et q habent eandē vim. Uersus. In c nulla cadit nisi c vel
q sibi subsit. Ecquis et ecce tibi clare predicta probabūt.
Itē b non mutatur sequētibus. d. r: s t vt subdere obruere sub
sistere obtinere C mutatur in g qn̄ n precedit g in numeris vt
quigenti / quadrigenti id ē quattuor centum In v̄bis c muta
tur i s. vt parco parsi q̄uis peperci dicatur mutatur i t qn̄ s p̄-
cedit c vt nascor natus Uel. assumit. t vt nāciscor natus paci-
scor pactꝰ Mutatur in u consonantem: vt pasco paui / quiesco
quieui In x vt dico dixi C interponitur causa euphonie. vt si
cubi quod componitur de si et vbi. et sic deberemus dicere siu
bi sꝫ it̄ i ⁊ u ponitur c Similit̄ nūcubi de nō ⁊ vbi. C quoqꝫ ali
qn̄ remouetur. vt hodie: qd̄ ꝯpoit̄ de hoc ⁊ die Et sūt eiusdez

syllabe vt act⁹ lect⁹. sanct⁹. C: cum istis vocalibus. e et i reti
net ꝓpꝛiū sonuꝫ: vt celum / cedrus cign⁹ ciphan⁹ cū istis ꝯ vo
calib⁹. a o et u retinet sonū isti⁹ lr̄e k vt caput / canis coma co
lo / culus cuspisculm⁹ Nulla syllaba teriatur in d nisi sequēs
incipiat ꝑ d in dictionibus sīplicib⁹. vt abaddir: vel nisi rōne
ꝯpōnis vt addo / reddo Quādo ista ꝑpō ad cum dictionib⁹
ꝯponit̄ icipientibus per c f g l n p r s t. tuncꝙ d. mutatur in illas
cōsonātes vt accidit / officio effectu / aggero allido / ānuo ap
pono arrideo assiduus attinet. Aliis litteris sequentibus ad
itegra manet. vt adbibo / adhereo / admitto adq̄ro aduoco ad
breuio adiuuo Tamē aliq̄ scribūt acq̄ro per c abbreuio ꝑ du
plex b. D remouet̄ qn̄ ad / cōponit̄ cū dictōibus icipiētibus ꝑ
gn vt agnosco / agnitus. ꝑsc. vt ascēdo ꝑ sp vt aspicio. per st vt
asto astas De mutationibus q̄ fiūt i ꝓteritis nichil ad presens
D interponit̄ causa euphonie vt redigo qd̄ cōponitur de re et
ago agis ꝛ arguo / redarguo / redamo / redamas prodest. Dis
ꝑpō inseparabilis ante c. vt discūbo ante f. sed tunc s mutat̄
in f vt differo / diffido / diffundo. Ante p vt displiceo / disputo
āte s vt dissero ante. t. vt distraho āte. i cōsonanteꝫ vt disiectus
disiūgo Di vero ꝑponit̄ aliis cōsonantibus vt diduco dige
gero / dimitto diluo dinosco diruo dirūpo dirimo: ꝛ vbiqꝫ pro
ducitur nisi in dirimo et in disertus Dm ponitur in eadē sylla
ba vt cadmus ꝓꝑꝛiū nomē ꝛ tūc d. parum sonat Dictio ꝑ. ct.
est vox significatiua. et dicit̄ de dico, cis. dicio per c ē potestas
similiter a dico cis Inde iuridiscio: et inde condicio per c id ē
pactū vel lex Conditio per t est statutuꝫ. a condo condis quod
ē facio facis. Unde versus ¶ Dictio vox signans fert diciocꝫ
potestas. Per. ct primum c sola scribe scđm Cōditio scriptuꝫ
ꝑ t dic eē statutum: sꝫ per c scriptū legē signat q̄cꝫ pactuꝫ Est
domuū / doma doctriacꝫ sit tibi dogma A domos primum dic
a doceocꝫ scđm. D. inter duas vocales liquescit in sono: hoc
est paruū sonat. vt aderā adhibet adiicit sꝫ qn̄ interponit̄ for
titer sonat vt redundo. redamo. redigo prodest Nulla syllaba
terminatur in f. nisi f. i mediate sequatur: f: vt efficio. ꝛ hoc fit
qn̄ ꝑpōnes terminate in b. in. d: in: s: vel in. x: ꝯponunt̄ cum
dictionibus incipientibus ꝑ f. qꝛ tūc b. d: s: x. mutatur in f: vt
officio sufficio afficio difficilis diffundo efficio q̄ꝛuis. f: pona
tur inter semiuocales: qꝛ in sui prolatione incipit a vocali. et

terminatur in se. sic est sicut alie semiuocales. Tamen priscian⁹ dicit q: f. magis est muta q̃ semiuocalis: quia more mutarum preponitur verisliquidis scz /l/ et r. in eadẽ syllaba. sicut fluo fruor. q ponitur pro. ph vt phebus Dictões latine semper debent scribi per. f: vt filius / fama / femina. sed dictiones grece per ph vt phetõ philipus / philosophus. F antiquitus habebat sonũ isti⁹ littere. u: consonantis. et adhuc sic pferf ab aliquibus alemanis Nulla syllaba fminaf i. g: nisi syllaba seqns incipiat p g et b sic qñ. g: ponif loco de b. in compositi̾ de / ob / et de sub vt oggaz nio qd pertinet ad vulpes et suggero. Uel loco de d. in compositis ab ista prepositione / ad. vt aggero / aggeris. Ager agri scribitur per vnuz. g: Uel qñ. g. ponitur loco de: n. vt aggulus qd modo dicitur angulus. Aliquãdo. g: assũif in principio dictõis cuius nõ sit de essẽtia ei⁹. vt gnat⁹: p natus gnarus / gnor⁹ et in cponif ignot⁹. sed tũc. g. est pricipiũ scde syllabe. G. in v̾bis mutaf in. s. vt spargo sparsi. in x. vt rego rexi in ct vt lego lectum. g. ĩterponitur vt negligo Uersus In. d. nulla cadit nisi sit vox compositiua Uel nisi. d. sequitur. g: vl̾ m. vel n: et simul extãt. Ni sibi consimilis preeunti consona subsit. Addif adfictus / effectus / aggerit agger. G pponitur in eadem syllaba. d vt magdalena. m: vt dogma: n. vt / agnus ergo. gd: gm gn. sũt eiusd syllabe. et tũc. g liqscit id ẽ nullum sonũ / vl̾ sonũ hẽf paruũ. Nulla syllaba fminatur in: h: tamen aliq̃ infectões terminãtur in: h. p apocopã. vah p vaha. ah. p aha. et aliq̃ dictões barbare vt. ioseph / asaph / ioth Uers⁹ Nullaq3 finit i h. tñ interiectio rara. Raro per apocopaz sicut vah cedat in illam. Dictio vel greca sicut ioseph manifestat. H. potest poni ante quãlibet vocalem. vt habeo / hereo / hyẽs hõ hum⁹. sed quãdo h debet fieri: difficile ẽ cognoscere. H solum ponitur post quattuor ɔsonãtes: et indictionibus grecis vel barbaris scz post. c: vt chremes post p vt philipp⁹ post. r. vt rhod⁹ post. t: vt thesis / thomas / mathias Et ita h nõ poif añ i vl̾ añ u qñ sũt cõsonãtes. s3 post ponitur vel remouef / et si h pponatur. i et u sũt vocales vt hierusalem / hierico / hieronimus Et sic p3 q pulcher pulcra pulcrum simulacrum. catena arc⁹ rete arca et similia scribũtur sine h q2 sũt latina Et michi deberet scribi sine c mihi. s3 vs⁹ aliquorum scribit michi p: ch alemani sine c mihi. Jesus scribitur sine h Onus scribif sic. h

etque descendūt ab eo vt onero onerare onustus Honor et ab eo descēdētia scribuntur per h. Vers⁹ H ꝑdēnāt on⁹ sꝫ honor sibi vendicat illā Quāuis h. in metro sit soluꝫ nota aspiratōis tñ in prosa hꝫ qñqꝫ aliquē sonuꝫ et est de integritate syllabe. iō qñqꝫ ponit̄ inter mutas: In dictionibus sequentibus h sonat. vt haurire / hugo hamare / haud qđ dē est ꝙ non hasta happa hay hermes hastin⁹ hebert⁹ henric⁹ herman⁹ iohānes iohanna gehēna mahu. Et in oībus hñtib⁹. ch añ. e vl' i vt micheas machir: mehia michi. ⁊ in multis aliis scđm vsum aliquorum maxime alemanorū qꝛ vbiqꝫ fere faciunt: h. sonare haud ꝓ nō aut ꝓ vl' Vers⁹ Haud ꝑ d scribo ꝓ vel ꝯiunctio vult t. Nulla syllaba terminat̄ in k que solū dꝫ poni in dictionibus grecis. vt kyrie Versus K nullam finit oīno supfluit illa Greca requirūt. k. c. poscere dico latina Nota' ꝙ v gutio dt in caris quedem scribunt̄ ꝑ k. vt karitas. qꝛ descendunt a greco sed qꝛ redacta sunt ad latinam formā satis ꝯpetenter. ꝑ c. Syllaba pōt terminari in l quacūqꝫ ꝯsonāte sequēte exceptis quattuor Vers⁹ Syllaba cedat in l quacūqꝫ sequēte sonāte k tñ h. q: vel r post: l: nō inueniūtur Albus cum sulc⁹ valdeqꝫ sed alpheus alger Illud cum palmis ac aln⁹ culpaqꝫ fulsit. Altus cum silua mulxi predicta ꝓbabunt. L mutatur in r. vt tabula taberna in. x: velū vexilluꝫ Loquela cādela sequela tutela suadela cautela scribunt̄ per vnū l Notādum est ꝙ (vt dicit de gallādia) luuio onis scriptū ꝑ u in prima syllaba ē sordes ⁊ hꝫ primā breuē Et dicitur ab hoc verbo luo luis vel ab hoc nomine lues. Sꝫ liuio ꝑ i: in prima syllaba ē lesio: ⁊ hꝫ primā longā Et dicitur de liuio ues eē vel fieri liuidū: id ē nigrū Vers⁹ Scribe per u luuio sordes inota tenet̄ Liuio scribe per i qđ lesio dꝛ esse Corripiēs prim cupias longare scđꝫ A lue siue luo dic sordiciē liuionē Liuio nō dices nisi sit de liueo liues Nulla syllaba terminatur in. m nisi b vel: m vel: p. sequatur vt cābio ambo imperiuꝫ / summus vel q: vt vnqꝫ scđꝫ aliquos Vers⁹: ¶ Syllaba finit in. m: si. b. p⁹ m. qꝫ sequatur Ambo vel ipertum summa qꝫ tale ꝓbant. M mutat̄ in n qñ. d. c: t. vel q: sequntur m. vt noncubi de nō ⁊ vbi tantū tantūdē: idem idētidem eorundem eandē nunqꝫ tāqꝫ verūtamē quōdam ⁊ sic de similibus Am prepositio scribit̄ ꝑ. m et nunqꝫ inuenitur nisi in cōpositione: sed mutat m i n. quando c vel. f. vel. q. sequuntur vt ancepsāfract⁹ anqro An aduerbiuꝫ

id ē vtrū vel coniunctio id est vel scribitur p n. et nūq̄ inuenit͛ i ꝯpositione Cū aduerbiū temporis id ē quādo. ⁊ cū ꝑpositio iuncta per appositionē suo casuali vt cum amico habito scribi tur per u. m. sed in ꝯpositione scribit͛ per o. n: vt cōgrego: Nisi in his in quibus n mutatur i m vt postea patebit vt cōmunico cas cōmunis. M preponitur n i eadē syllaba vt ōnis hymnus dānum damno somnus somniū ⁊ multa alia Quando ista pre= positio circum cōponitur cum dictiōe incipiente per vocalem tunc m debet scribi sed non debet proferri sicut circumornata circunamicta circumeo: Secundum priscianum oīs ꝑpositio manēsītegra ita syllabicāda est incōpositōe sicut per se Uer= sus Circū cōposita vocalis si cōmitet͛. M: nō profert͛: s3 sola figura tenetur M. liquescit ꝙtū ad sonū qñ alia. m sequit͛ ime diate. vt mamma ēmanuel vel qñ in eadē syllaba ponitur añ n vt mna M nō potest imediate iungi cū t s3 op3 q̄ p. interponat͛ vt cōptus prōptus emptus cōtēptus. Nec añ s similiter: vt cō tēpsi: Nota q̄ ꝙuis iste dictiones somnus sōniū dānū et cete= ra scribantur sine p. tamen multi ponūt p in talibus non atten dentes q̄. sepe in multis dictionibus m ⁊ n. ponūtur in eadem syllaba sine medio. sicut p3 in predicti3 licet qñq̄ proferantur sicut si m et n ponerentur in diuersis syllabis. sicut calunnior calūnia. Uersus Immediata fit n. post m nichil inter habetur Et sic solennis dannu3. p: nescit habere. Damno cōtemno sine p. sic scribere dico. M: ponatur ⁊: n: quas vltima syllaba ser= uat Tamē scd3 aliquos solennis scribitur per duplice3 n Syl laba: termiatur in. qñ c: d. f: g. n. q vel r. s t x l et u consonantes sequuntur: Uersus Est n finalis si subsint c d vel f vel: g. N. q: vl͛ r s t x vel: u. consona subsint Mancus ꝓduct⁹ ꝯfess⁹ ꝯgru⁹ ānus: Linq̄t ⁊ irūpit s3 in r plerūq̄ resedit Consitus et cōtus cōiunx ꝯuertit ⁊ anxit: N mutatur in g: vt ignosco q̄ ꝯponitur de in ⁊ nosco ianauus ignotus ignominia cognatus: In: l: vt vnus vllus vnū villum bon⁹ bell⁹ collega colligo: In m: qñ b m: vel p: sequuntur: vt ibuo cōmune impius ⁊ sic de similibus Breuiter loquēdo n: nō inuenitur ante b: m et. p. ante q̄s poni= tur m: Et m non inuenitur nisi ante b m vel p: N mutatur in r vt corrigo irrūpo Et ita qñ r sequit͛ n manere potest integra vt inruo inrūpo: s3 frequētius mutatur i r vt irruo Quādo ista ꝑpositio con cōponit͛ cū dictione incipiente per r qñq̄ retinet

n causa differentie vt cōrigo gasad differentiā de corrigo gis quādoqȝ remouetꝛ n vt coeo cois. qđ cōponitur de con ⁊ eo eis qñqȝ n mutatur in .m: ⁊ tunc syllabicatur cū vocali sequēte. vt comedo. qđ componitur de con ⁊ edo es. N mutatur i duas ss. vt findo fissus scindo scissus. N mutatur in t vt canis catulus In c. vt ecquid ꝓ enquid In u. ɔsonantem vt sino siui. Nulla syllaba terminatur in p. nisi. p: sequatꝛ. vt lippus appareo ⁊ sus In p nulla cadit nisi cū. p consona subsit Hoc satis expressum tamen appono recitabit. P non inuenitur apud latinos añ. d. Jō ebdomada qđ deberet scribi per p (q꜄ dicitur ab hepta qđ est septē) scribitꝛ per b et sic p mutatur i b i illo noīe: Similiter b mutatur sepe in p vt scribo scribis scripsi scriptum nubo nubis nupsi nuptū P ante s ponitur in eadē syllaba vt psalmus psallere pseudo et tunc liquescit P non sonat in principio dictionis. sed sonat in medio dictionis. vt ipse scripsi Similiter p. et t sunt eiusdē syllabe in principio dictionis. et tūc. p. liquescit q̄tum ad sonū vt protos / ptolomeus. sed in medio dictionis bene sonat vt captus Ptisana psitacus scribuntur per. p: in principio et tunc p. liquescit id est non sonat. Nulla syllaba terminatur in q ⁊ k que tam in sono q̄ȝ in metro eandem potestatem habent (vt dicit priscianus) sed k scribitur in grecis. c. in latinis. Versus Que cedat per q. reperitur syllaba nulla. Priscianus dicit q̄ apud antiquos pro ista syllaba cu ponebatur quu per q et econuerso. vt oquulus pro oculus. et quur ꝓ cur. Q mutatur in c vt quis cuiꝰ loq꜄ locutū sequor secutū Et i s vt torqueo torsi Et in x vt coquo coxi. Quotidianus dꝫ scribi per q. q꜄ descendit a quot et dies. Versus Per. q: non ꝑ ctu scribas quotidianum Nam de quot vere dicitur atqȝ dies Sicut quod per q sic scribas quotidie tu Quot per t scriptum nomen numerale vocatur. Per. d: pronomen titulo coniunctō fertur Quid d. pronomen habeat: verbum teneat. t. Est id pronomen cum d cum. t: breue verbum. Syllaba terminatur in. r quacūqȝ cōsonante sequente Qñqȝ tamē r mutatur in l in quibusdā compositis. vt itelligo pro interlego Versus. Syllaba finit in. r quacūqȝ sequente sonāte. Morbus parcus et ordo ꝑ floqȝ iungitur ergo Perlucet / ꝓhibet carmē carnē q̄ȝ corpus Arquitenens / currus morsus quibus additur ortus. Paruꝰ seu coruus xerxes predicta ꝓbabunt. R mutatur in l vt niger

nigellus vmbra vmbella. In:n. vt ereus eneus. In. s. vt arbor
arbos/odor odos: In duas ss. vt vro vssi gero gessi. In. u:con
sonantem vt tero triui Syllaba terminat in s. qñ in dictionibus
simplicibus. s: sequitur vt cassus. a ū. cassis Et in ꝯpositis sylla
bā terminat i s qñ c vel q. vel m vel p vel t vel l. ꝯsonans sequitur
vt abscōdo obscurꝰ trāsquillitas trāsmittit displicet disterminat
absterno absporto disiectus. In simplicibus qñ. c. m. vel p vel
t. sequuntur i tunc sunt eiusdem syllabe vt pascua lusus cosmas
ꝓ aspera aspera testis noster Similiter s et b sunt eiusdem sylla-
be in dictionibus simplicibus vt tesbites S. mutatur in: d vt cu
pos custodis pes pedis In m vt rursus rursuz In n vt sāguis
sanguinis In r vt flos floris: In x vt alas ꝓ aiax In t. vt ne-
stos nepotis In u vt bos bouis. S ante m in principio dictio-
nis liquescit id ē nō sonat vt smaragdus smirna. smigma No
tandum qꝫ r et s paruz sonant inter duas vocales. vt perturit e-
surit sed s plene sonat in istis dictionibus videlz prosequor &c.
sicut pz in versibus sequentibus S sonat extincta vocali du-
plice cincta R simul ābesꝰ qđ dat gero vel fero lesꝰ Excipe mel
chisedech & mathusale sociatur Hisaseneth iūgas his quedē
ꝯposita Sicut de sursum polisyllabꝰ atqꝫ resarsit Presupero
pariter & ꝓsequor addis et equa Est s finalis eadē si subiciatur
Ast in cōpositis c vel m si subiiciatur Aut si p subsit aut: t. vel
ꝯsona iūcta Vel nisi consimilis preeunti cōsona subsit Cassis
& abscōdo trāsmittit displicet atqꝫ Abstergo cuz quo disiectus
ad vltima pono. Similiter in multis aliis scḋz vsū aliquorū ma
xime cartusientium vt desolor deseruio designo as resurgo re
suscito. &c: S nō ponitur imediate āte r in dictionibus latinis
sed aliquādo in dictionibus barbaris vt israel esrom Non enim
barbaries vel hebrea lingua artatur regulis gramatice. Ista
duo verba sequor & loquor ris scribuntur ꝑ q in pn̄ti tempore
et in temporibus ab eo descendentibus Sed supina scz secutū &
locutum et ab eis descendentia scribunt ꝑ c vt secutus locutus
locutio locuturꝰ Nulla fit mētio de preterito qꝛ verba passiue
vocis non hn̄t proprium preteritum Versus Scribe ꝑ q. loqꝛ
sequor/ac exinde creata Scribe supina tn̄ et ab his venientia
per. c: Solennis dicitur a solō quod est cōmune. & annus: et scri
bitur sine p/et finem: Versꝰ Si quis solēnis cupiat describē
pennis L simplex ponat. n: duplex. p: quoqꝫ linquat Est eris

species stãnum. stans est aqua stagnũ Constat homo seruꝰ di-
catur bestia ceruus Ascit hic adiungit/appellat denotat accit
A duplici primũ scribas cũ. g: ꝙ secundũ Scribe per s. primũ
per c quoqꝫ scribe scđꝫ S. iũgas primo c duplex adde secũdo
Nulla syllaba terminaꝛ i t. nisi. t: imediate seq̃tur vt attinet at-
tingo Versus In t. nulla cadit n: si. t: sibi consona subsit. T:
mutatur in s. vt verti versum concutio cõcussum: et in x qñ c p̃
cedit t vt flecto flexi. Quando ista prepositio trans cõponitur
manet itegra. vt trãsmitto Nisi in istis quattuoꝛ trano tranas
traucio cis et trado dis Versus Trãs si cõponas tunc littera
nulla peribit. Trano trancio traduco trado remotis. Nota ꝙ
quãdo ista ꝓpositio cõponitur scꝫ trans cũ dictione incipiente
per f tũc s mutaꝛ in. f: vt transfero transfigo. nisi in hoc verbo
transfreto in quo s nõ mutaꝛ T. habet sonũ de c. quando sylla-
bicatur cum i vna alia vocali sequente. i. vel ipamet. vt sentio
vicentius Nisi s. vel x: precedãt t. vt questio mixtio: vel nisi h:
ponatur post. c vt mathias ethiops Vel nisi causa differentie
vt lis litis litium: ad differentiã huius nominis licium licii qđ
dꝛ a licio licis Vel nisi sit in iunctura cõpõnis vt vingiti vnus
vbi habet propriũ sonum. Unde versus I posita post t. vocali
quaqꝫ sequente T resonat pro c. sed fallit regula sepe Cum pre-
it s. aut. x: cum differt aut venit h post Iustioꝛ ista probant lis
mixtio siue mathias: Testoꝛ habet licium lis facit ergo tium
T non ꝑdit sonuꝫ suũ in quinqꝫ genitiuis: licet ibi. i: sequatur
t cũ alia vocali scꝫ lites litium vites vitiũ ad differantiaꝫ huiꝰ
nomis vicium vicii nates natiũ. rates ratiuꝫ. et sentes sentium
Unde illud extinge flammas litiuꝫ dicimus. et ramos vitium
secreta natium: onꝰ ratium. ꝛ aculeos sẽtium Versus Quinqꝫ
tiũ donant lites vites quoqꝫ sentes His iunges nates insuper
adde rates Notandũ ꝙ scđꝫ vsũ aliquorũ maxie carthusiẽtiũ
i. hoc nomie cariathiari ꝛ i quibusdã aliis hebreis i. q̃ ponitur
post h nõ est vocalis: sed consonans et syllabicaꝛ cuꝫ vocali se-
quẽte ipaꝫ. ꝛ sic cariathiari est quinqꝫ syllabarũ Et notãdũ ꝙ
omne nomẽ terminatũ in tio vel in tia vt lectio gratia forãtum
a gtis vel dtis terminatis in ti. hꝫ t. añ i et nõ c vt generati ge-
neratio: mori motio carenti carentia: indulgenti indulgentia.
Et similiter omẽ nomeꝫ ꝯparatiui gradus hꝫ t añ i vt doctioꝛ
fortioꝛ Et breuiter oẽ nomẽ diriuatum a dictione hñte t. añ. iꝫ.

scribitur p t et non per c: in eodẽ numero syllabarũ vt satis sa
tiare factꝰ potis potior potius qꝰti quotiens diuiti diuitie mi
liti militia grati gr̃a astuti astutia sileti silentiũ ꝯsorti ꝯsorciũ
Similiter qñ genitiuꝰ hꝫ .t: añ .i. alii casus hñt c vt gẽtis gẽtiũ
fortis fortia Justicia scribitur per c in tertia syllaba: qꝛ nõ hꝫ
istam syllabã ci ab isto gtõ iusti sed ipꝫ gtĩm excedit Similiter
qñ t est añ is in scđa ꝑsona indicatiui mõi vel añ re i infinitiuo
vt sentire. t: et non c dꝫ scribi p oĩa tpa illius verbi sicut quatio
quatis quatiebãt quatiẽs: sentio sentis sentiebam sentiẽs ꝑcu
tio ꝑcutis percutiebã percutiens et sic de multis similibus. T
et n ⁊ h sunt in eadẽ syllaba vt ethnicꝰ vñ .c: sola facit primã
syllabã Nulla syllaba terminatur i x in media dictione hoc est
añ finalẽ syllabã dictionis nisi in ꝯpositis ab ista prepõne ex
q̃ integra manere põt qñ post .x c. sequitur vel: p: q. vel s vel .t.
vt excurro expello exq̃ro exsicco exsequor extendo et sequẽte
l .vt in hoc noĩe exlex. Quãdo ista prepõ ex cõponit cũ dictõe
incipiente p f. tunc x ꝯuertit per f vt efficio effero Ex nõ ꝯpoi
tur cũ dictõib⁹ incipiẽtib⁹ p alias ꝯsonãtes: sꝫ potiꝰ ista ꝑpõ
e. vt ebibo educo egero / eludo emineo enitor eruo euebo. Ex
cõpositum cũ dictõe incipiente p vocalẽ est integra vt exaro
exeo. Versus Non nisi cõpositis ex ista ꝑpositiua. Ex medio
vocis syllaba finit in .x. Vel nisi .t: sequitur sextus tibi qđ rese
rabit x ẽ duplex ꝯsonãs ⁊ accipit qñqꝫ ꝓ cs vt fex fecis vel gs
vt lex legis x. mutat in f qñ dictio sequens incipit ab f. vt effi
cio. in ct vt nox noctis. in u. ꝯsonantẽ vt nix niuis x qñqꝫ po
nitur loco aspirationis vt vebo vexi trabo traxi. Secenti et se
decim scribũtur sine x scđm aliquos Qñ ex ꝯponitur cũ dictõ
ne incipiente per s illa s. in dictõe ꝯposita remouetur. vt extat
expoliatur exurgo scđm priscianũ. Versꝰ X: sedeci caruit qꝛ
post x. d: nequit eẽ x si iungatur vox q̃ per s incipiatur Hinc. s:
tollat velut extat expoliatur Notãdũ q̃ s: post x in aliquibus
remanet vt diriuatio sit magis nota ⁊ vt videatur q̃ cõponitur
ex duplici dictõe. Versus. Cur s. ponatur post x. ẽ cã duplata
Vt sit origo patens ac vt sit dictio bina. x. vbiqꝫ aspere sonat
nisi in his que sequũt. vt exacerbare eximius secũdũ aliquos
exigo exiguus eximere: et aliqua alia ⁊ secundum aliquos sũt
in eadem syllaba in simplicibus vt dextera textus / sextus. Se
cundum alios .x: terminat primã syllabã i predictis dictõibus

et tunc dicunt q regula prisciani p̄dicta intelligēda est q x nō
ponitur in fine syllabe medie: nisi in ꝯpositis ab ista prepositiō
ne ex vel nisi c. p. q: t sequat̄ / x: vt sexēti / expello exq̄ro extēdo
dextera / textus / sext⁹ et sic regula itelligit̄ tā de cōpositis q̄
de simplicibus Nota q ex vbiq aspere sonat nisi in istis q̄ se=
quūtur in quibus liquescit: vt exacerbare examinare exacue=
re exarare exardescere exagitare exasperare exaggerare hexa
metrū exanimis exaplois exequare exesus exol⁹ eximē exina
nire exalare exhortari exheredare exhibere exhilarare / exori
ri exordiri exorare exuperare exolere / exassare exundare exul
tare exsulcerare exicere examē exēpt⁹ exētea re exitegro exi=
prouiso Scd̄z aliquos exigere / exigu⁹ exími⁹ exaurire adiū=
gunt̄ cū precedentibus maxīe apud carthusienses Notādū q
lr̄e sequētes int̄ ponunt̄ aliis lr̄is q̄uis non sint de integritate
dictōis. et hoc ē causa euphonie. B: c: d. q. r. s. t. u. mediis int̄
cipe vocū Ut melius resonāt velut ābigo nūcubi prodest Ob
scuro dirimo. vel idē geminū bouis cuuz. y grecum solum dz
poni in dictionibus grecis: vt ydor et est semper vocalis et sic
y. est syllaba ī istis dictōibus ꝓsopeya onomatopeya. y. grecū
nō debet poni in dictionibus hebreis. et sic sepe caiphas moi=
ses et similia scripta p y. grecū male scribūtur: Versus Nota
greca per. y. debēt tātūmodo scribi. Errat i hebreis scribens
y siue latinis Non hz: y. caiphas. sed nec moises nec helias.
Cum sint hebrea sunt sepe p y. male scripta y. grecuz mutatur
in u: ꝯsonantē vt cypressus cupressus. z: debet solū poni in di=
ctionibus grecis vt zima zona Versus z: poscunt greca depo
scunt. s: q latina z: hz affinitatem in sono cum d. et q̄nq mutat̄
in. d vt mendencius ꝓ mēzensius et in s. vt setus ꝓ zetus: et in
duas ss. vt massa ꝓ maza et gassa ꝓ gaza Nulla syllaba finitur
in z. sed z. ē in principio syllabe vt zona Et si alia syllaba pre=
cedat: z. tunc illa syllaba dz finiri in vocalem vt perizom a. vel
in n vel: r. Nota nduz est ꝓ regulis supradictis q̄ faciunt men=
tionem de terminatōe syllabe q ille regule nō intelligūt̄ de vl=
tima syllaba dictionis seu vocali sed de terminatione syllaba=
rum vltimaz syllabā precedentiū qz quelz vocalis pōt t̄miare
vltimā syllabaz dictionis et etiam ꝯsonantes exceptis. f: c: t. z.
vt musa / cubile / domini: virgo. cornu iacob donec iac alec da=
uid ag agag michael tēpluz pharaō simō demū, nomen anag: ip

ꝓpriū nomen/pater etas caput felix.ꝛc: In aspiratōe vt loth melchisedech ioseph tñ achaz terminatur in z. Tertio ad bene scribendū multū vtile ē scire deriuationes ꝛ formationes vocabulorū: qꝛ frequentius deriuata sequūtur sua primitiā ꝛ ꝯposita sua sīplicia: q̄uis sint alique exceptiones Sicut enim oīa p̄terita terminata in ui ꝛ supina sua in tū scribuntur sine c in p̄terito ꝛ in supino. ita oīa formata ab eis sicut fleo fleui fletum fletus. cōtero ꝯtriui contritū contritio: Similit̄ sicut verba q̄ faciūt p̄teritū in ui diuisim ꝛ supina sua in tum scribunt̄ sie c in p̄terito et supino ita oīa formata ab eis sicut gino genui genitū et genit⁹ Et sicut verba terminata in co vel in do vel in quo per q. remouēt n ī p̄terito et supino in aliquib⁹ v̄bis. ita omia formata ab eis vt vinco vinci victuz vict⁹ a ū findo fidi fissum fissus a um scindo scidi scissum scissus a um derelinquo dereliqui derelictum derelictus et similia Et sicut teneo tenes facit tentum tentu in supino. ita tento tas ꝛ tentatio dz scribi per n ꝛ sine p Sunt tñ aliqua deriuata ꝛ composita que non sequūtur sua primitiua vel simplicia. Sicut capillus scribitur per duo ll et tamen pilus scribitur per vnum l. Similiter tolus scribitur p vnuz l et tollo primitiuuz suum scribitur per duo ll Allium per duo ll et oleo es scribitur per vnum l et mille millenus et millies scribunt̄ per duo ll et tamen milia miles et militia scribuntur per vnum l ꝛ sic de multis aliisque longum esset scribere Ideo ista pauca de pluribus sufficiant Recolligendo breuit̄ aliqua predictorū ad orthographiam vtilia. Notanduz est ꝙ mute fere omnes preponunt̄ liquidis maxime istis duabus l et r vt blandus clar⁹ abodlas nomen barbaꝝ flau⁹ gladi⁹ plan⁹ atlas breue vmbre crebro draco frat̄ gradus pratuz tract⁹ Silit̄ om̄s ꝯsonātesq̄ possūt scribi i eađ syllaba hic breuit̄ notāt̄ Bd i dictōibus sīplicibus: vt bdeliū lapis p̄ciosus ꝛ tunc b liquescit in sono hoc est b tunc nō sonat In dictionibus cōpositis b et d ponuntur in diuersis syllabis. vt abdo abdita Et vt actus tactus lectus sāctus vict⁹ vnctus cm. vt alcmena mat̄ herculis. dm. vt cadm⁹ propriū nomen gd vt magdalena gm. vt dragma dogma dramē gn: vt agn⁹/agnitus/agnosco mn: vt omnis amnus/hymnus/sōnus: ps. vt psalm⁹ psallere p in pricipio dictōis liquescit āte s: vt psallere psitacus pseudo sed non liquescit alibi vt ipse scribsi: id est sonat quando nō

est in principio dictionis pt. vt captus sb vt tesbides sc in sim plicibus vt scutū pascua lusus In ꝯpositis sc sunt in diuersis syllabis: vt discutio sm vt smaradꝰ lapis preciosus. smirna q̄ dam ciuitas: et tunc s liquescit: id est non sonat. s: nō sonat vbi ꝗ in principio dictionis ante/m sed alibi sonat. vt plasma/co sma sp. vt prosper aspera/sq vt squalor squalidus. sr i dictio nibus non latinis vt israel esrom: tamē scđm aliquos s et r sūt in diuersis syllabis: vt israel hesrom st vt testis noster thn/vt ethna; h non impedit q2 t. h. et n. sunt in eadem syllaba: quia h. est aspirationis nota magis ꝗ̄ littera/tm vt tmolus proprium nomē. xt in simplicibus scđꝫ aliquos vt textꝰ dextra Alii dicunt ꝙ x est in prima syllaba. et t in scđa syllaba Notādum ꝙ ꝗuis ꝯsonantes p̄dicte scribantur in eadē syllaba: tñ aliqua illaruꝫ proferuntur ac si essent in diuersis syllabis vt ersūna ois Dic tiones sequentes scribantur sicut inferiꝰ scribuntur: Abraham abundo abundas abūdātia afferte auferte. āt ꝓ vel haud ꝓ nō acquiro acquisitio arena ara ꝓ altari: hara ꝓ stabulo porcorū aufugio ausculto allium alabastrum addictꝰ id est ordinatus: addictꝰ id ē adsictꝰ afari id ē abūde per vnū. f: et. n: affatiꝫ id est facūde ꝑ duo ff. et malo is admitto id est peto vel recipio a mitto sine d. id est ꝑdo admoueo id ē adiungo. amoueo sine d: id ē remoueo auerto sic d id ē remouere. adūto id est attendere Ex ab et vndo fieri dicatur abūdo Quare scribentes h ibi sunt arte carentes autunnus ꝑ u. m pria syllaba et ꝑ. m: et. n. i vltia antēna ꝑ n in pria syllaba et per m et n in vltima Autunnus de augeo vnū de quattuor tp̄ibus āni: antēna de ante et annis qđ est aqua. quasi ante aquas posita scꝫ pertica ex qua velum de pēdet vel corda capitalis in naui q̄ dirigit velum sursum aiad uerto interponēdo d Cū qñ non est ꝯpositum scribitur per m. vt ꝯgrego con sed qñ ꝯponitur scribitur per o et n videlꝫ con: vt cū veneris filiū vel consilium capilꝰ per duo ll. et pilꝰ per vnū l: colūna ꝑ vnū l. et tñ collū li pars corporis ꝑ duo ll. collus in strumētū nēdi. et colus instrumētū colādi ꝑ vnū l et colo colis et colo colas ꝑ vnū l calunnia et calunnior aris catena sine. h. cādela cautela ꝑ vnū l cōtritio ꝯtritū cōtritus cōtēno contem psi ꝯtēptū cōdemno as ꝯmendo/recōmendo ceruisia/cerasuꝫ merasū Ceruꝰ aial siluestre seruꝰ famulꝰ Circuꝫ ꝯpositū cum dictione incipiēte ꝑ vocaleꝫ dꝫ scribi. sꝫ non dꝫ proferri. sicut

circūeo circummornata circūamicta. ceu pro sicut. seu pro vel.
coquo coquus coquꝰ / coquina damno / damnatio damnū Cō-
posita de dāno mutāt a in e vt condēno idenno gutta gutꝰ gus-
turnosus hora ꝓ tēpore ora pro libo vestis hierusalē hiebus /
hierico he / hi / his / hon or hostiuz heber hebrei haud pro non
Jesus sine h. idcirco vꝉ iccirco ilico id ē subito imo pro sꝫ imꝰ
a. ū: id ē isimꝰ ianto et iantor deponens iātaculor per a et non
per e scribi debent Loqꝛ et ab eo veniētia debent scribi per c.
Lōgus et lōgum hūt siplex u post g in aliis terminationibus
nō ē. u vt lōge M ante vltimā syllabā non ponitur nisi ante. b
vt ibuo. aū m vt imineo vel ante p vt ipius in aliis ponitur. n.
vt tantūdē verūtamen tandē eandē quēdā quondā circundo.
Mitto p duo tt. ꝛ sua ꝯposita. vt dimitto emitto mitꝫ ꝛ hꝫ te p si
plex t. exemitigo gas. mina mne: et tunc m non habet sonū mil-
le / millenus millies per duo ll. milia miles tis et militis per v-
nuz l. Mūdus da dū et hic mundus di Necessitas necesse per
vnum c. nicticorax per ct. Onus / onero onustus onusto stas /
oculꝰ oculo las p vnū c. occulo lis / occulto tas per duo cc. op
ꝓbriū obtineo es. id ē ipetro obscurꝰ opto tas ortū / ostrum
ostrea Pala p vnū l qū sigt vētilabrū vꝉ vas latū. galice pal-
le patella / palla p duo ll. qū sigt indumentū quoddā mulierū
Palliuz pallio lias palleo pallidus puppis p duo pp. Polus
ꝛ iterpolio as. pulcer pulcra pulcrū perēnis perēniter / pecus
pecoris. pecus pecudis pecunia partior bipitior pollio / polleo
polluo / pollex pelex p vnum l: et tū pellicio p duo ll polis pin-
cerna Quotidie quotidianus quāꝗꝫ id est ꝗuis. quasso as. de
quatio q̄tis quassatꝰ ta tū Cassꝰ cassa cassuz de careo es quod
dā nomiatiui casus per duo dd quiddā in nominatiuo. quodā
per vnū d in ablatō casu Reperit preteritū ꝛ formata ab eo per
duo pp. Reperit pñs. et repertum per vnum p. Sūmꝰ ma mū
et hec summa. sagitta / semita sōnus sōnum solēnis / solēnitas
simus me muz simia e. seu pro vel ceu ꝓ sicut subcinertius sicl-
ma sicimꝰ / sepulcrū simulacrū spargo sparsi / spergo aspergo
Sedeci scribitur sie x sceptrū vꝉ ceptrū sibiū / subilimis / spus
sicera sidre gallice sine. n: Sincerus ra rū et sinceris sincere. se
quor p q secutum per c. sequela loquela saucio as p u. saucius
saucia um sollicito sollicitus Sācio cis per c. sanciui vel sanxi

sancit ctū sactuz. scedula vel cedula Tento/tentatio tanq̃ tolero as: ꝛ tolerabil' p vnū l. tol⁹ p vnū l tutela. Tollo p duo ll. trica trico intrico strophium id est singulum: villa le. villicus billico cas: vilis et hoc vile vileo viles vilesco scis Eugutio vita de viuo viuis per vnum t. vitta. galice bende. de vincio per duo tt. Ungo per. u: post. g. et tn̄ in secunda persona vngis sine u: ad driam huius nominis hic vnguis. ꝛ ab vnguo dicitur vnguentum per: u p⁹ g sepius q̃uis possit dici vnguentum a secunda p̄sona vngis Unde de galandia Ungo per u scribo tamen vngis non refer vnguis. De hinc vnguenta potest hinc vnguenta referre.

¶ Tractatus de orthographia editus a magistro Iohanne carthusiensi viuet nuper per magistrum. Anthonium denidel prope collegiuz de coqueret i Intersignio cornu ceruí cōmorantem parisius Impressus finit feliciter.

DEO GRATIAS.

